

Pripravená publikácia Matrika

Podľa slovníka cudzích slov pomenovanie genealógia, pochádzajúca z gréčtiny, znamená historickú náuku zaoberajúcu sa štúdiom dejín rodov – rodopisom, ktorý jednotlivci i súkromné profesionálne a dobrovoľnícke skupiny na Slovensku už polstoročie využívajú na zostavovanie rodokmeňov, rovnako aj rodostromov. Zvláštne poslanie v tejto oblasti genealogického bádania má skupina dobrovoľníkov, prevažne z radov potomkov presídlených Slovákov z Maďarska, so sídlom v Galante. Tá sa podujala zindexovať matriky Slovenského Komlóša za obdobie od jeho vzniku v roku 1746 až do doby, kedy sa veľká časť jeho obyvateľov v rámci medzištátnych dohôd presídlila do Československa, prevažne do okolia Galanty. Impulz prišiel od **Lubomíra Kmeťa** (na fotografii vpravo hore), ktorého korene nepochádzajú z Dolnej zeme, ale matka jeho manželky pochádza zo Slovenského Komlóša. „Podarilo sa nám dostať ku scanom matriky z evanjelického cirkevného zboru Slovenského Komlóša a tak vznikla myšlienka pokúsiť sa tieto scany zindexovať,“ pochválil sa **Lubomír Kmeť**. Vznikol projekt, ku ktorému sa ako prvá prihlásila **Danka Tummová**. Postupne sa k tejto myšlienke

pridalo viac ľudí, dnes má združenie zo dobrovoľníkov, ktorí na projekte spolupracujú. Okrem **Lubomíra Kmeťa** a **Danky Tummovej** sa do projektu zapojili **Mária Račková, Eva Tušková, Michal Hronec, Pavel Farkaš, Karol Rebro, Renáta Gombárová, Ján Hovorka, Alžbeta Valachovičová, Zuzana Szalay-Szudová** a ďalší. Od februára 2020 je činnosť tejto skupiny zaregistrovaná ako *Združenie pre genealogický výskum dolnozemskej Slovákov*, ktorého predsedom je **Lubomír Kmeť** a členmi výboru **Eva Tušková, Renáta Gombárová** a **Ján Hovorka**. Na komlóšskom projekte bolo vykonané obrovské množstvo práce a investované množstvo voľného času. „Veď bolo potrebné prečítať, vylúštiť a zapísať do databázy okolo 65 000 záznamov o krstoch, 50 000 záznamov o úmrtiach a približne 20 000 záznamov o sobášoch. Skupina po dvoch rokoch, viac ako 17 tisíc hodinách práce, konečne sa dopracovala do bodu, keď sú už všetky scany komlóšskej matriky spracované, prečítané a zapísané do databázy,“ doplnil autor projektu. Žiada sa pripomenúť, že spracovanie dát sprevádzalo množstvo problémov, medzi ktoré patrili najmä ťažko čitateľný rukopis niektorých farárov, v prvých obdobiach sa písalo po latinsky, neskôr sa písalo v maďarčine, ale používali sa staromaďarské výrazy, niekedy sa to ťažko dešifrovalo, priezviská sa v čase písali rôzne, pri narodení prvého, ďalší súrodenec mal už trocha pozmenené priezvisko otca/matky, bolo nutné vytvorenie *soundex-kódu* pre zjednodušené vyhľadávanie. Na projekte spolupracovala celá skupina ľudí, týchto bolo treba koordinovať, najmä sa zjednotiť na spôsobe zapisovania jednotlivých políčok do databázy. **Lubomír Kmeť** pripomína, že okrem cirkevnej matriky pre overovanie správnosti, prípadne na získanie doplnkových údajov spracovávali aj zverejnené štátne matriky, vedené od roku 1895, ktoré získali na stránkach *familysearch* a tiež údaje o padlých v I. svetovej vojne zo štátneho archívu v Békeši. Na spresnenie životopisu repatriantov využili aj príslušné záznamy z cirkevných matrik z Horných Salíb, Dolných Salíb a Galanty. Nevynechali ani sprievodné súčasti matriky, medzi nimi fotografie pomníkov na cintorínoch s menami Komlóšanov, kam sa vystaňovali a kde ich potomkovia žijú. Tam tiež zhotovili aj fotografie pomníkov.

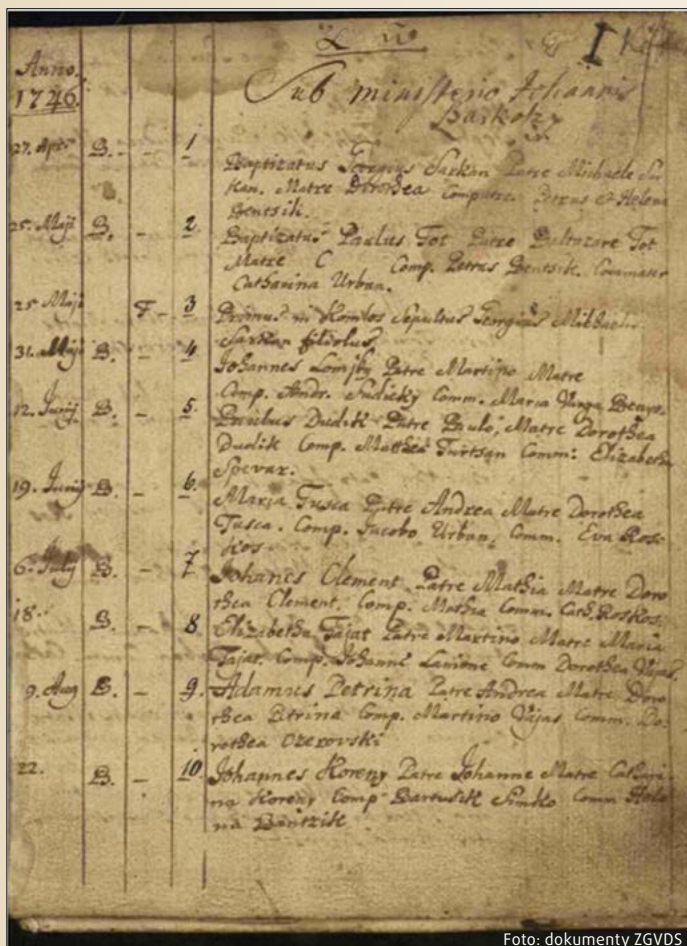

Foto: dokumenty ZGVDS

Zaujímavosti, s ktorými sa bádatelia stretli

Galantská genealogická skupina sa počas zisťovania a zaradovania jednotlivých rodín a párov do rodo-

Slovenského Komlóša

Foto: autor

pisov stretávala so zaujímavými a často aj bizarnými prípadmi. Takým bol aj príklad šiestich rôznych priezvisk tej istej osoby. Jedna matka mala priezvisko *Kasár, Gregor, Dudáš, Kupec, Antal, Oravec*. Tu im nestačilo analyzovať matriku Komlóša, museli použiť aj matriku z Nadlaku a z Hačavy. Na základe podrobného analyzovania matričných záznamov prišli k záveru, že *Gregor* je priezvisko prevzaté od vlastnej matky a *Oravec* je priezvisko prevzaté po prvom manželovi. V matrikách Komlóša a okolitých obcí je takto variabilne zapisované priezvisko ženy – matky v období písania priezvisk veľmi časté. Manželstvo s 26 deťmi je ďalší komlóšsky príklad. Bežné rodiny mávali 5-7 detí, ale neboli zriedkavé aj početnejšie rodiny, v ktorých sa narodilo 10 a viac detí. „Rekordérom“ zaznamenaným v komlóšskej matrike krstov je *Michal Roskoš s Máriou Krajčovičovou*. *Michal* mal z prvého manželstva 14 detí, *Mária* z prvého manželstva 5 detí. Spolu mali potom ešte 7 detí. Teda celkovo bolo v rodine až 26 detí. Za obdobie vyše 200 rokov existencie komlóšskej matriky malo 18 obyvateľov viac ako 15 detí. Týkalo sa to 4 žien a 14 mužov. Niektorí zosnulí majú viacnásobné hroby. Patrí medzi nich *Pavol Sokolai*, ktorý sa narodil roku 1863. V roku 1887 sa oženil s *Máriou Nadovou*. *Mária* zomrela v roku 1898 a na náhrobku je uvedená spolu s manželom *Pavlom*. *Pavol* sa v roku 1898 druhýkrát oženil s *Margitou Nadovou*, sestrou jeho prvej manželky *Márie*. *Margita* umrela v roku 1918 a má hrob hneď vedľa hrobu prvej manželky *Márie*. Aj na tomto druhom náhrobku je uvedený *Pavol Sokolai*. Po smrti druhej manželky sa *Pavol* v roku 1920 oženil ešte tretíkrát s *Máriou Lehockou*, vdovou po *Ondrejovi Oravcovi*. No jeho tretia manželka je už pochovaná (uvedená)

spolu s jej prvým manželom *Ondrejom Oravcom*. Zaujímavé je, že oba hroby s oboma manželkami – sestrami, ležia vedľa seba.

Svedectvo o dlhovekosti

Napriek tomu, že v Komlóši v 19. storočí a začiatkom 20. storočia bola úmrtnosť najmä detí vysoká, medzi obyvateľmi sa našli aj dlhovekí Komlóšania, svedčia o tom nápisy na pomníkoch a aj v matrike. Ako vyše 100-roční sú pochovaní: *Mária Divičanová, Mária Karasová, Anna Hajková, Mária Havranová, Michal Hovorka, Katarína Laurincová, Zuzana Karasová, Anna Lešťanová*. Aj tu vidno početnú prevahu dlhovekých žien nad dlhovekými mužmi. Zo zaujímavých matričných záznamov patria 4. 12. 1795 zápis o úmrtí 50-ročného *Jána Nyegryho*, pôvodom z Arménska. 8. 9. 1830 je záznam o tom, že u *Juraja Susekára* zomrela cudzinka, neznáma žena z Ruska. 28. 11. 1868 je záznam o úmrtí *Karolíny Viskidenskej*, pôvodom z Horných Salíb, vdove po *Michalovi Chrenkovi*, pôvodom zo Skalice. 1. 12. 1922 je zápis o sobáši misionárskeho duchovného *Karola Johnsona – Nisle* pôvodom z nórskeho mesta Oslo. Za manželku si bral *Martu Jankovú*, dcéru farára. Z niektorých pomadařčených priezvisk zistených v matrike je *Čabradský Csato, Pavlík Asztalos, Pavlík Palotaj, Odrobinka Hidas, Hovorka Harmat, Lachata Lugosi*.

Matrika Slovenského Komlóša vo finále

Dlhoročné úsilie galantského *Združenia pre genealogický výskum dolnozemsých Slovákov* s projektom matriky Slovenského Komlóša vstúpilo do finále. Jeho výsledkom je už zalomená a pripravená do tlače publikácia, ktorá bude mať názov *Matrika Slovenského Komlóša – Pohľady na minulosť Slovenského Komlóša a Komlóšanov*. K publikácii bude priložená digitalizovaná matrika s rodokmeňmi približne 60 000 Komlóšanov v podobe DVD. Už teraz je o publikáciu záujem nielen na Slovensku, ale aj na Dolnej zemi, najmä v Slovenskom Komlóši. Kým komlóšsky projekt je pred jeho ukončením, už pracujú na ďalších, ktoré súvisia s regiónom Békeša a Čanádu, konkrétne Slováckmi osídleného Bánhedeša, kde už majú spárovaných 47% krstov na úmrtia a 52% na sobáše rodičov, postupne Pitvaroša a nevynímajúc ani Nadlaku, ktorého osídlenie Slováckmi úzko súvisí so Slovenským Komlóšom.

Ján Jančovic